

USM UNIVERSITI
SAINS
MALAYSIA

TAKLIMAT AUDIT KELESTARIAN PEJABAT DAN DESASISWA HIJAU

5 Februari 2024

Dewan Pembangunan Siswa 1, Kompleks Cahaya Siswa (KOMCA) USM

Pejabat Timbalan Naib Canselor
Bahagian Jaringan Industri & Masyarakat | Universiti Sains Malaysia

Kami Memimpin

TAKLIMAT AUDIT KELESTARIAN PEJABAT HIJAU / DESASISWA HIJAU

***GREEN OFFICE@USM GREEN DESA@USM
AUDIT***

ChM. DR. NORMALIZA BINTI ABDUL MANAF
Pengarah Projek
Pejabat Hijau / Desasiswa Hijau

Towards Sustainable-led University

**Transforming Higher Education for a
Sustainable Tomorrow**

ISI KANDUNGAN

LATAR BELAKANG

AUDIT PEJABAT/DESASISWA HIJAU

KAEDAH PELAKSANAAN

INDIKATOR

10 Mei 2023

**Pembentangan Mesyuarat
Jawatankuasa Pengurusan
Universiti (JKPU) Ke-210
Jawatankuasa Pengurusan
Universiti BIL.7/2023**

57

**Indikator kelestarian
Booklet –
Garis panduan
Pejabat/Desasiswa
Hijau &**

**PROGRAM LATIHAN
PEGAWAI
KELESTARIAN
UNIVERSITI
(PEJABAT HIJAU/DESASISWA HIJAU)**

**7 & 8 OGOS 2023
HOTEL EASTIN, PULAU PINANG**

06

**Modul dibangunkan
untuk Latihan Pegawai
Kelestarian**

02

**Siri latihan *Train of Trainers (ToT)* kepada
Pegawai Kelestarian
USM (Induk, IPPT,
Kejuruteraan &
Kesihatan)**

AUDIT PEJABAT/ DESA HIJAU

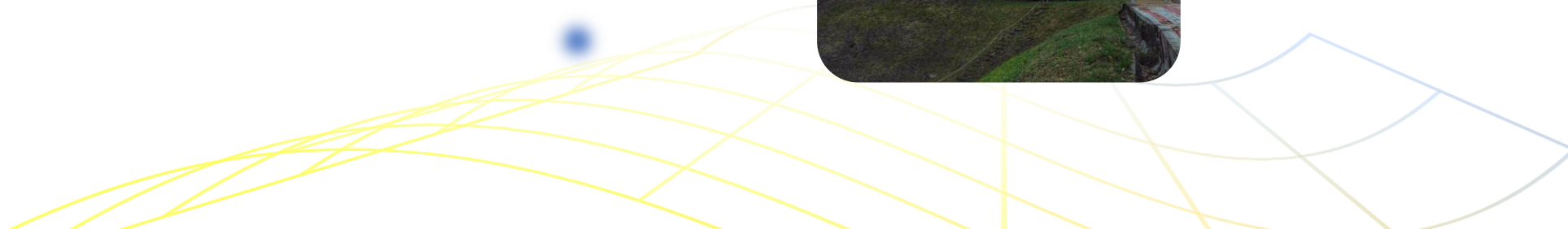
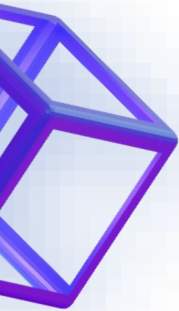

Transforming Higher Education for a Sustainable Tomorrow

2023 - 2024

GREENCAMPUS@USM

Kami Memimpin

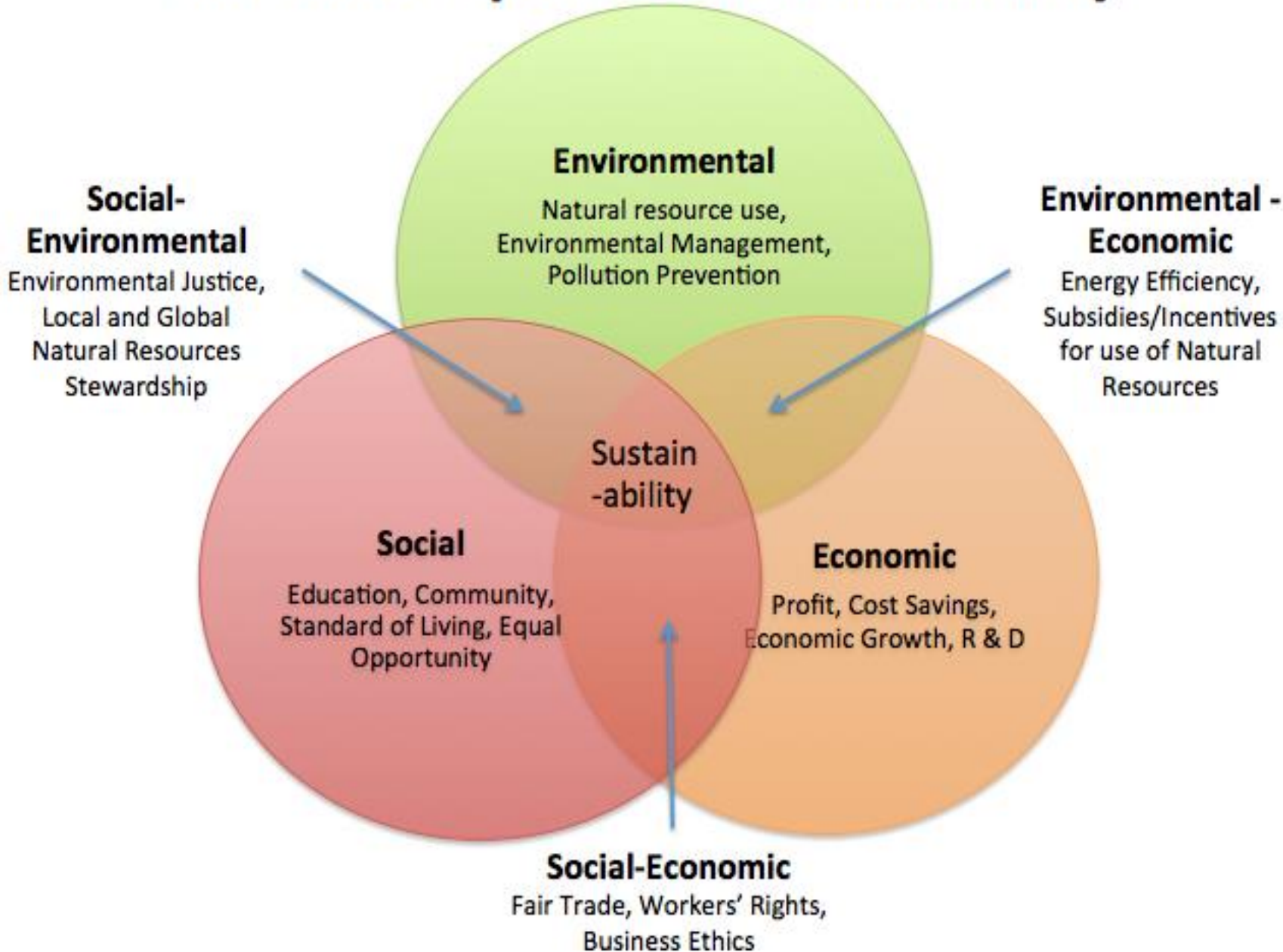
OBJEKTIF

1. Menilai keberkesanan implementasi kelestarian dalam sistem tadbir urus PTJ bagi mewujudkan persekitaran yang inovatif dan lestari
2. Menilai amalan-amalan terbaik dan program kelestarian di tempat kerja dan desasiswa.

3. Membangun bakat dan kemahiran penyeliaan berkesan dalam kalangan Pegawai Kelestarian USM
4. Memperkasa agenda kelestarian serta kepentingan amalan lestari dalam kalangan warga USM

The Three Spheres of Sustainability

5 KOMPONEN

- A Perolehan Hijau
- B Pengurusan Sisa
- C Kecekapan Sumber
- D Kesihatan dan Keselamatan
- E Penglibatan Staf & Komuniti

KRITERIA/ KOMPONEN

Melalui 5 kriteria berikut:

A

Perolehan Hijau

B

Pengurusan Sisa

C

Kecekapan Sumber

D

Kesihatan dan Keselamatan

E

Penglibatan Staf & Komuniti

13

11

17

7

9

57

4 QUALITY EDUCATION

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

14 LIFE BELOW WATER

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

13 CLIMATE ACTION

15 LIFE ON LAND

6 CLEAN WATER AND SANITATION

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

1 NO POVERTY

2 ZERO HUNGER

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

Kaedah Pelaksanaan

- ✓ Sesi taklimat audit kelestarian kepada semua kepada Pegawai Kelestarian & Pegawai Tadbir PTJ
- ✓ Pelantikan Juruaudit Kelestarian/Mentor
- ✓ Pemantapan kriteria/komponen audit di setiap PTJ

✓ **Khidmat nasihat/ bimbingan kepada PTJ**

✓ **Pelaksanaan pra-audit kelestarian PTJ/ Desasiswa**

✓ **Pelaksanaan audit kelestarian PTJ/ Desasiswa**

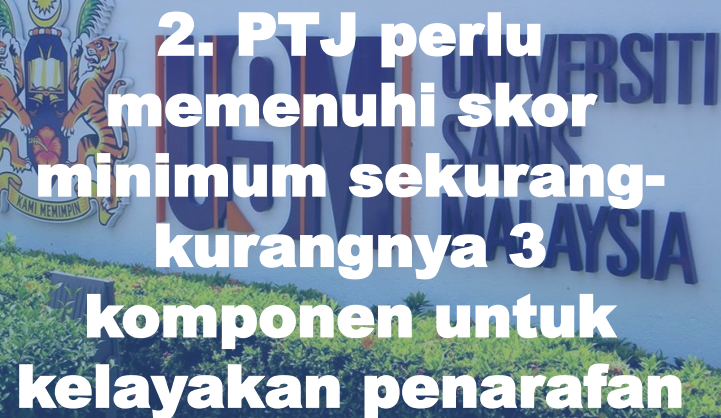
Majlis Anugerah Penarafan Pejabat/ Desasiswa Hijau

KAEDAH PENILAIAN

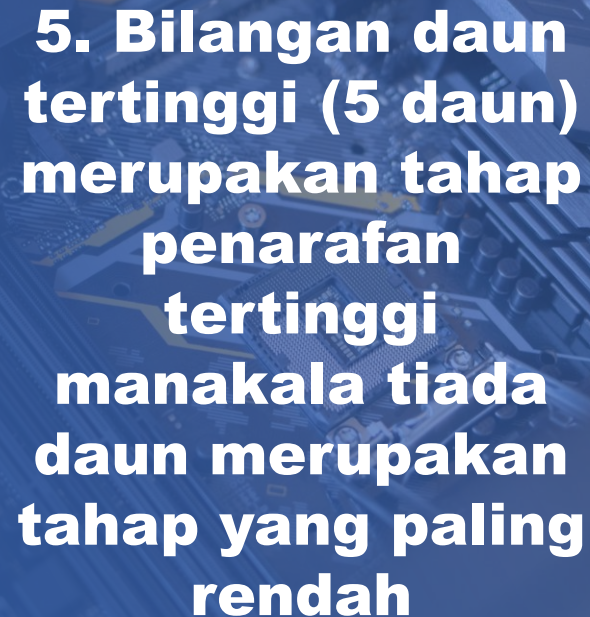
Syarat Kelayakan Penarafan

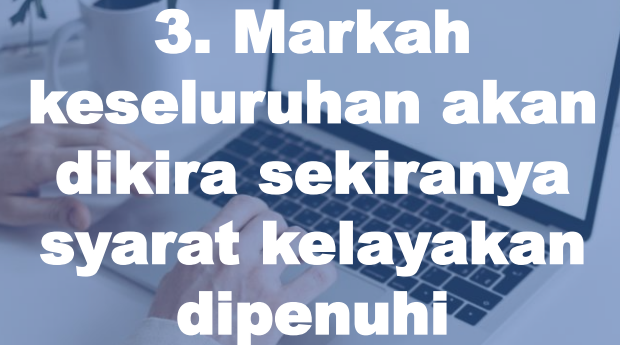
1. Pemarkahan dikira berdasarkan markah rubrik setiap komponen

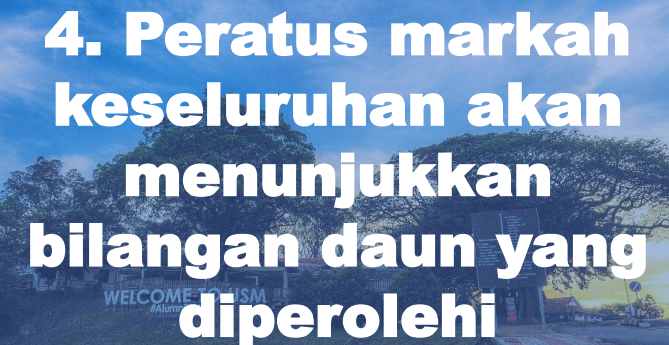
2. PTJ perlu memenuhi skor minimum sekurang-kurangnya 3 komponen untuk kelayakan penarafan

5. Bilangan daun tertinggi (5 daun) merupakan tahap penarafan tertinggi manakala tiada daun merupakan tahap yang paling rendah

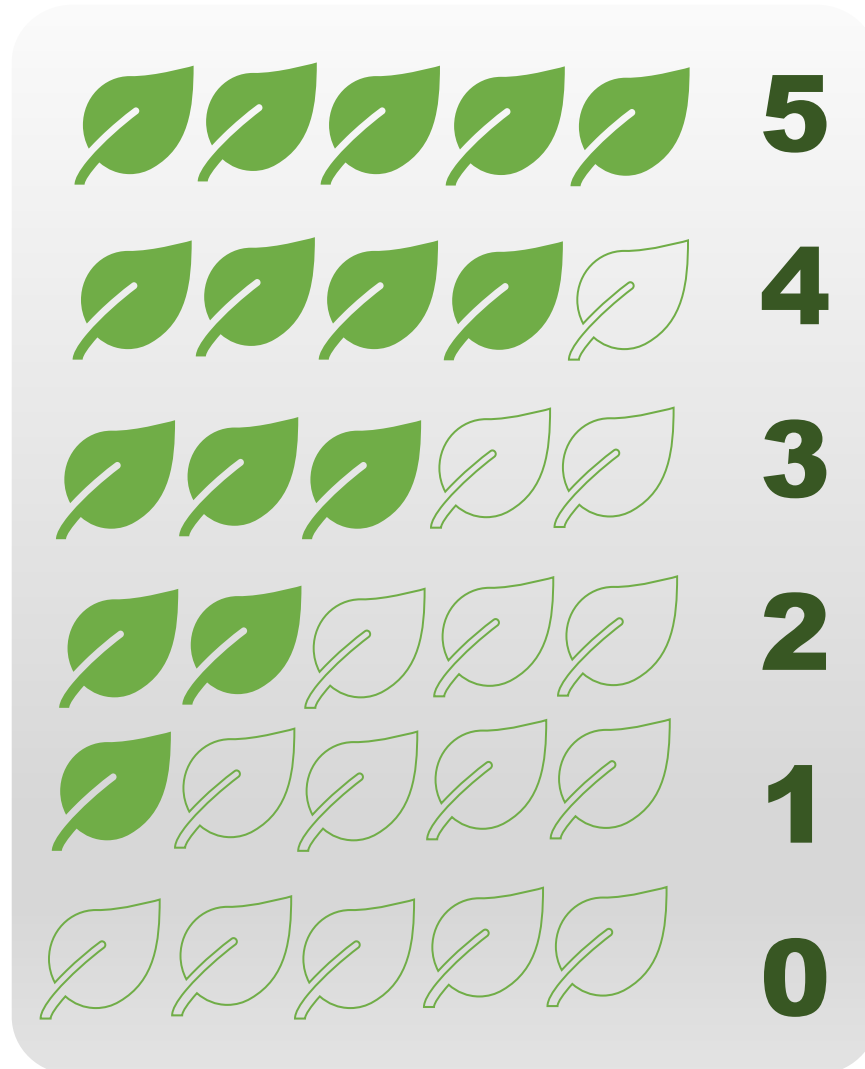
3. Markah keseluruhan akan dikira sekiranya syarat kelayakan dipenuhi

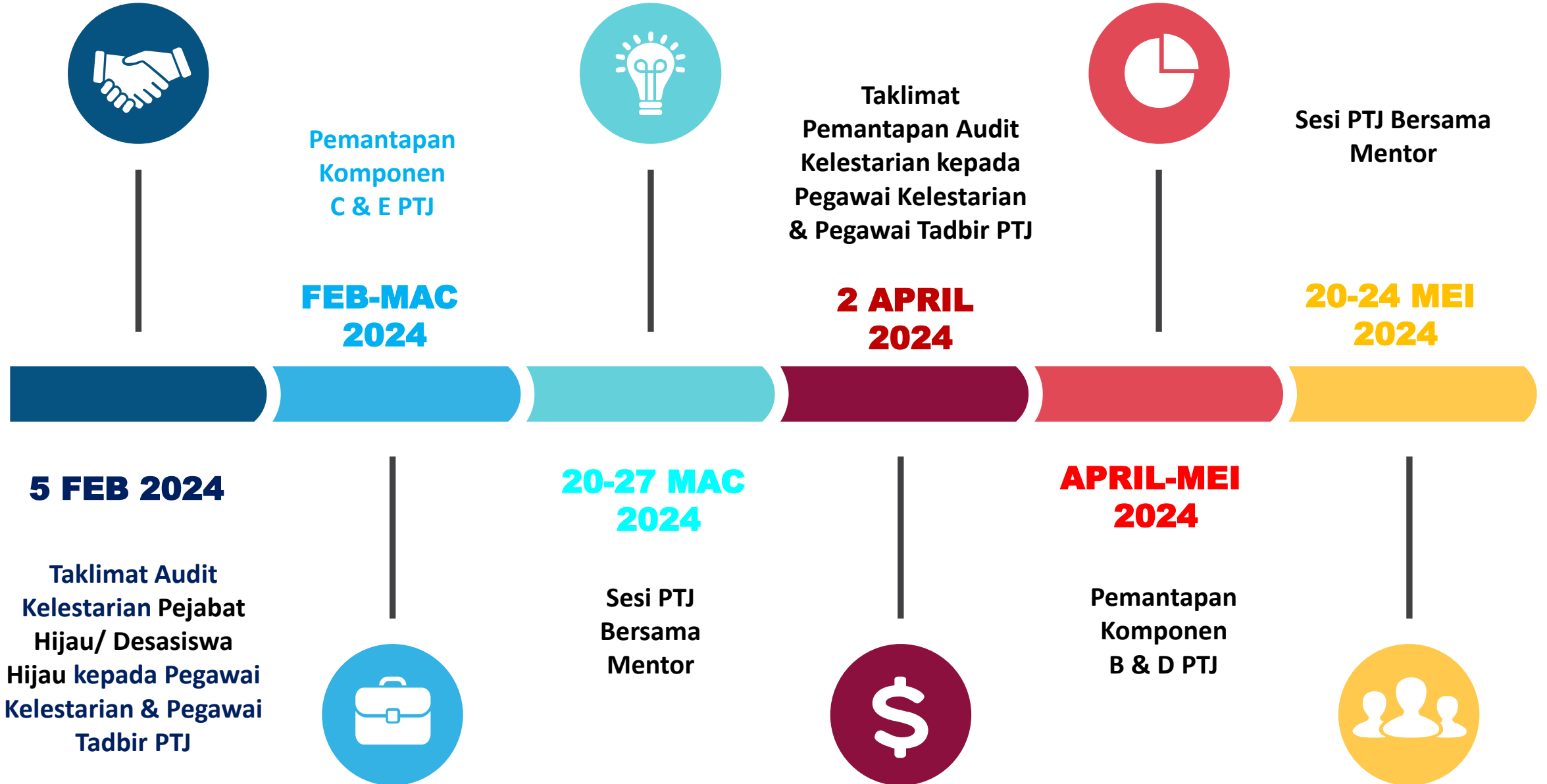
4. Peratus markah keseluruhan akan menunjukkan bilangan daun yang diperolehi

Penarafan - 'Leaf Rating'

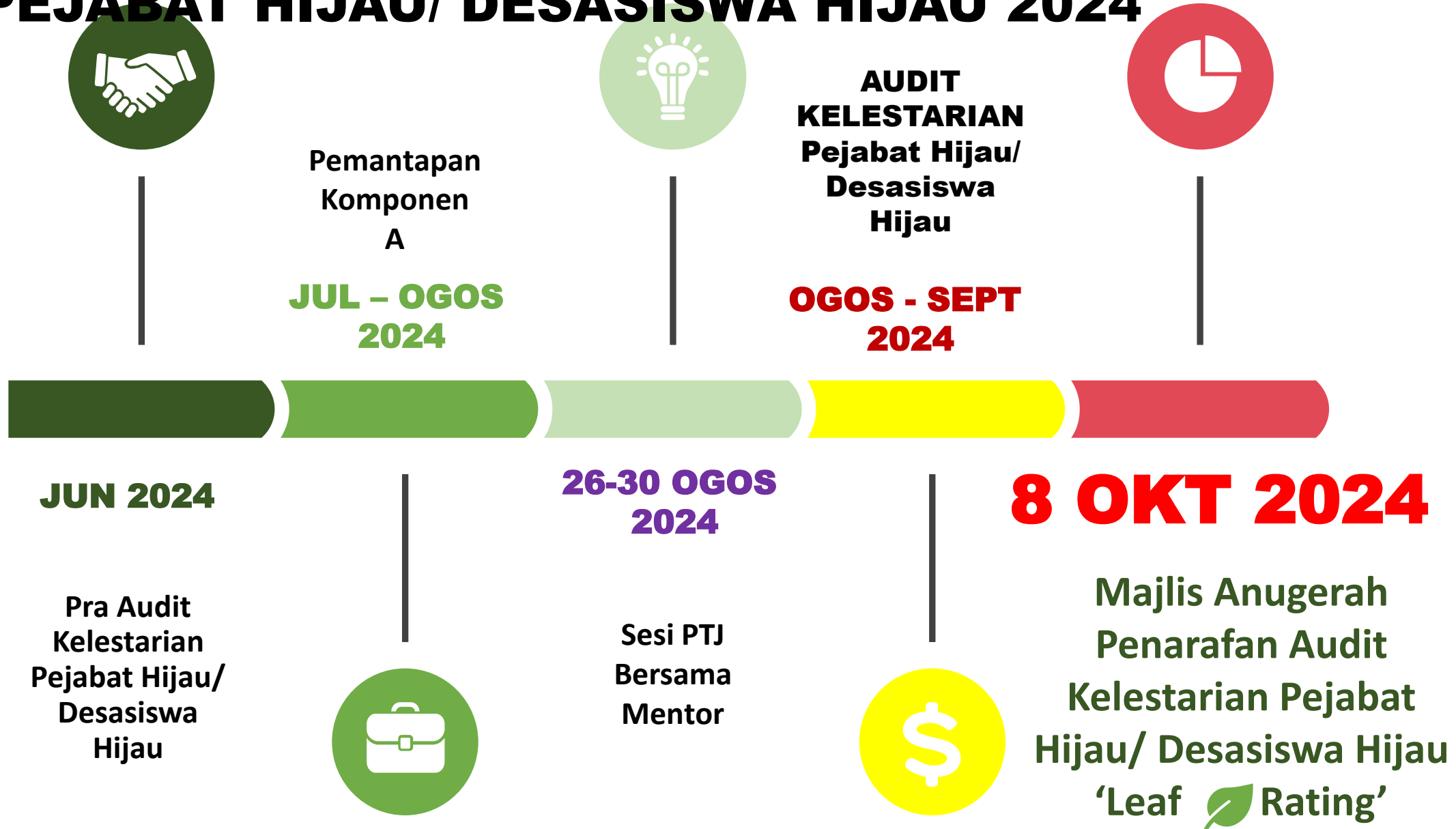
MARKAH KESELURUHAN (%)

TARIKH PENTING AUDIT KELESTARIAN PEJABAT HIJAU/ DESASISWA HIJAU 2024

TARIKH PENTING AUDIT KELESTARIAN PEJABAT HIJAU/ DESASISWA HIJAU 2024

PENILAIAN PEJABAT HIJAU/DESASISWA HIJAU

NO.	INDIKATOR	PETUNJUK	KRITERIA PENILAIAN					MARKAH
			1	2	3	4	5	
A. PRINSIP PEROLEHAN HIJAU								
1	Adakah bekalan pejabat dibeli dalam kuantiti pukal?	Pembelian dalam jumlah yang banyak bagi mengelakkan penghantaran berkali	Tidak pernah mengamalkan pembelian bekalan pejabat dalam kuantiti pukal	Jarang mengamalkan pembelian bekalan pejabat dalam kuantiti pukal	Kadang-kadang mengamalkan pembelian bekalan pejabat dalam kuantiti pukal	Sering mengamalkan pembelian bekalan pejabat dalam kuantiti pukal	Sentiasa mengamalkan pembelian bekalan pejabat dalam kuantiti pukal	
2	Adakah anda mengurangkan penggunaan mesin pencetak bagi mengurangkan penggunaan kertas dan kartrij?	Gantikan dengan e-mel, google form, live worksheets, dsb	Tidak pernah menggunakan media alternatif untuk urusan pejabat	Jarang menggunakan media alternatif untuk urusan pejabat	Kadang-kadang menggunakan media alternatif untuk urusan pejabat	Sering menggunakan media alternatif untuk urusan pejabat	Sentiasa menggunakan media alternatif untuk urusan pejabat	
3	Adakah anda mengutamakan pengendalian urusan harian secara atas talian?	Menggalakkan e-mesyuarat (Cisco Webex, Google Meet, Zoom)	Tidak pernah menggunakan e-mesyuarat untuk urusan pejabat	Jarang menggunakan e-mesyuarat untuk urusan pejabat	Kadang-kadang menggunakan e-mesyuarat untuk urusan pejabat	Sering menggunakan e-mesyuarat untuk urusan pejabat	Sentiasa menggunakan e-mesyuarat untuk urusan pejabat	
4	Adakah anda menaik taraf, membaik pulih atau memanjangkan hayat penggunaan peralatan sedia ada daripada pembelian baharu?	Memanjangkan hayat peralatan (cth: penghawa dingin), melalui perkhidmatan dan penyelenggaraan berkala	Penyelenggaraan tidak dilaksanakan	Penyelenggaraan dilaksanakan apabila diperlukan sahaja	Penyelenggaraan peralatan kadang-kadang dilaksanakan	Penyelenggaraan peralatan sering dilaksanakan	Penyelenggaraan peralatan sentiasa dilaksanakan secara berkala	
5	Adakah anda mempunyai proses penilaian untuk membeli produk di pejabat anda?	Adakah anda melalui peringkat kelulusan dan mengemukakan justifikasi sebelum pembelian?	Tiada proses penilaian	Wujud proses penilaian tetapi tidak diamalkan	Wujud proses penilaian tetapi jarang diamalkan	Wujud proses penilaian dan sering diamalkan	Wujud proses penilaian dan sentiasa diamalkan	
6	Adakah anda membeli alat tulis dan produk mesra alam untuk kegunaan pejabat?	Kertas, toner, kad nama, brosur, pen, laporan tahunan dan lain-lain yang berkaitan	Tidak membeli bekalan pejabat yang mesra alam	Hanya membeli sebilangan bekalan pejabat yang mesra alam	Hanya membeli separuh bekalan pejabat yang mesra alam	Membeli hampir keseluruhan bekalan pejabat mesra alam	Membeli semua bekalan pejabat yang mesra alam	
7	Adakah peralatan atau perabot di pejabat mempunyai dasar beli semula atau didermakan apabila tidak lagi digunakan?	Tukar beli atau naik taraf peralatan terpakai	Tidak wujud dasar beli semula/derma peralatan/perabot yang tidak digunakan	Wujud dasar tetapi tidak jelas	Wujud dasar dan mudah difahami	Wujud dasar dan mudah difahami dan terdapat hebahan maklumat	Wujud dasar dan mudah difahami, terdapat hebahan maklumat dan dasar diamalkan sepenuhnya	
8	Adakah anda membeli produk yang dibuat atau dipasang secara tempatan bagi mengurangkan kesan karbon?	Perabot, kelengkapan pejabat, alat tulis	Tidak membeli produk tempatan	Hanya membeli sebilangan produk tempatan	Hanya membeli separuh produk tempatan	Membeli hampir keseluruhan produk tempatan	Membeli semua produk tempatan	
9	Adakah anda membeli/menyewa mesin pelbagai fungsi?	Mencetak, faks, imbasan dan fotostat dalam satu mesin	Tidak membeli atau menyewa mesin pelbagai fungsi	Hanya sebilangan mesin pelbagai fungsi dibeli/disewa	Separuh mesin pelbagai fungsi dibeli/disewa	Hampir keseluruhan mesin pelbagai fungsi dibeli/disewa	Membeli atau menyewa mesin pelbagai fungsi secara menyeluruh	
10	Adakah anda membeli kartrij pencetak kitar semula?	Membeli kartrij pencetak yang dikitar semula setiap kali kehabisan dakwat	Tidak membeli kartrij kitar semula	Hanya membeli sebilangan kartrij kitar semula	Membeli separuh kartrij kitar semula	Membeli hampir keseluruhan kartrij kitar semula	Membeli kartrij kitar semula secara keseluruhan	
11	Adakah anda membeli kertas yang mempunyai perakuan lestari?	Kertas yang diperaku oleh badan pensijilan yang diiktiraf cth: Forest Stewardship Council (FSC)	Bekalan kertas dibeli dengan produk tanpa perakuan lestari	Hanya sebilangan bekalan kertas dibeli dengan produk yang mempunyai perakuan lestari	Separuh bekalan kertas dibeli dengan produk yang mempunyai perakuan lestari	Hampir keseluruhan bekalan kertas dibeli dengan produk yang mempunyai perakuan lestari	Semua bekalan kertas dibeli dengan produk yang mempunyai perakuan lestari	

12	Adakah peralatan pejabat anda dibeli daripada pembekal yang membekal barangan yang boleh dikitar semula atau syarikat yang menyokong program kitar semula?	Mengutamakan pembekal yang membekal barangan yang boleh dikitar semula	Tidak membeli daripada pembekal/syarikat yang menyokong kitar semula	Hanya sebilangan pembelian peralatan daripada pembekal/syarikat yang menyokong kitar semula	Hanya separuh pembelian peralatan daripada pembekal/syarikat yang menyokong kitar semula	Hampir keseluruhan pembelian peralatan daripada pembekal/syarikat yang menyokong kitar semula	Keseluruhan pembelian peralatan daripada pembekal/syarikat yang menyokong kitar semula	Keseluruhan pembelian peralatan daripada pembekal/syarikat yang menyokong kitar semula	
13	Bagi pejabat yang tidak mempunyai kuasa ke atas dasar dan prosedur pembelian, adakah anda telah memaklumkan kepada staf di PTJ untuk memulakan pembelian hijau?	Kualiti berguna, sistem kitar semula untuk produk atau pembungkusan, naik taraf, serta lain-lain yang berkaitan	Tiada polisi atau dasar mengenai keutamaan pembelian barangan hijau	Wujud polisi atau dasar mengenai keutamaan pembelian barangan hijau tetapi tidak diketahui umum	Wujud polisi atau dasar mengenai keutamaan pembelian barangan hijau namun maklumat tidak jelas	Wujud polisi atau dasar mengenai keutamaan pembelian barangan hijau dan terdapat hebahkan maklumat	Wujud polisi atau dasar mengenai keutamaan pembelian barangan hijau dengan maklumat yang jelas, mudah difahami dan menjadi rujukan		
B. PENGURUSAN SISA									
14	Adakah pihak pengurusan anda komited untuk menggalakkan staf mengamalkan "5R" dan pengasingan sisa?	Memperingati dan melaksanakan "5R"; enggan (refuse), fikir semula (rethink), kurangkan (reduce), guna semula (reuse) dan kitar semula (recycle) di pejabat	Tiada bahan yang ditampal bagi tujuan peringatan	Mempunyai bahan yang ditampal namun maklumat kurang jelas	Mempunyai bahan yang ditampal dengan maklumat yang jelas	Mempunyai bahan yang ditampal dengan maklumat yang jelas dan mudah difahami	Mempunyai bahan yang ditampal dengan maklumat yang jelas, mudah difahami dan mudah dilihat		
15	Adakah anda menyediakan tong kitar semula di pejabat dan lokasi utama bagi menggalakkan kitar semula?	Sekurang-kurangnya dua tong, satu untuk kitar semula dan satu lagi untuk sisa yang tidak boleh dikitar semula	Tiada tong kitar semula di pejabat dan lokasi utama	Tong kitar semula disediakan di pejabat dan lokasi utama tetapi tidak digunakan	Tong kitar semula disediakan di pejabat dan lokasi utama kadang-kadang digunakan	Tong kitar semula disediakan di pejabat dan lokasi utama dan sering digunakan	Tong kitar semula disediakan di pejabat dan lokasi utama dan sentiasa digunakan dengan betul		
16	Adakah anda mengamalkan pengasingan antara sisa barangan biasa dan sisa makanan/dapur?	Terpakal kepada pejabat yang mempunyai pantri, kafeteria atau kantin	Pengasingan antara sisa barangan biasa dan sisa makanan tidak dilaksanakan	Kurang dari sebahagian staf mengamalkan pengasingan antara sisa barangan biasa dan sisa makanan	Sebahagian staf mengamalkan pengasingan antara sisa barangan biasa dan sisa makanan	Majortiti staf mengamalkan pengasingan antara sisa barangan biasa dan sisa makanan	Semua staf mengamalkan pengasingan antara sisa barangan biasa dan sisa makanan		
17	Adakah anda mempunyai bekas bagi mengumpul kertas draf untuk digunakan semula?	Sediakan kotak atau bekas khusus untuk menyimpan kertas yang boleh digunakan semula	Bekas tidak disediakan di sebelah mesin pencetak	Bekas disediakan di sebelah mesin pencetak tetapi tidak digunakan	Bekas disediakan di sebelah mesin pencetak tetapi kadang-kadang digunakan	Bekas disediakan di sebelah mesin pencetak dan hampir sepenuhnya digunakan	Bekas disediakan di sebelah mesin pencetak dengan penanda penggunaannya serta aktif dalam mengitar semula kertas		
18	Adakah anda mengitar semula atau melupus e-sisa dengan betul?	Sisa elektronik dilupuskan dengan bertanggungjawab, melantik pemungut e-sisa yang sah	Tiada tong pengumpulan sisa elektronik disediakan	Terdapat tong pengumpulan sisa elektronik disediakan	Terdapat tong pengumpulan sisa elektronik disediakan tetapi tidak digunakan	Terdapat tong pengumpulan sisa elektronik disediakan tetapi tidak dilupuskan dengan betul	Terdapat tong pengumpulan sisa elektronik disediakan dan dilupuskan dengan betul		
19	Adakah anda mengelak daripada mencetak e-mel melainkan benar-benar perlu?	Meletakkan nota pada e-mel anda untuk mengingatkan diri anda dan juga orang lain	Sentiasa mencetak e-mel	Sering mencetak e-mel	Kadang-kadang mencetak e-mel	Jarang mencetak e-mel	Mencetak e-mel apabila diperlukan sahaja		
20	Adakah anda menggunakan semula barangan kitar semula di pejabat?	Penggunaan botol plastik sebagai pasu untuk tumbuhan atau hiasan pejabat	Tiada inovasi bagi menggunakan semula sisa buangan yang boleh dikitar semula	Kurang inovasi bagi menggunakan semula sisa buangan yang boleh dikitar semula	Terdapat inovasi bagi menggunakan semula sisa buangan yang boleh dikitar semula namun tidak digunakan	Terdapat inovasi bagi menggunakan semula sisa buangan yang boleh dikitar semula dan digunakan apabila perlu	Terdapat inovasi bagi menggunakan semula sisa buangan yang boleh dikitar semula dan digunakan dengan aktif		
21	Adakah anda menggalakkan penggunaan bekas dan kutleri yang boleh diguna semula untuk penyediaan makanan dan minuman bagi mempromosikan "sifar penggunaan plastik sekali-guna" di pejabat anda?	Gunakan cawan sendiri untuk air minuman dan menyimpan bekas bertingkat untuk membawa pulang makanan. Amalkan makan dan minum di kantin/kafeteria dan elakkan penggunaan kutleri plastik di kantin/kafeteria	Bahan plastik digunakan sepenuhnya untuk penyediaan makanan dan minuman	Majortiti menggunakan bahan plastik untuk penyediaan makanan dan minuman	Bahan plastik digunakan dalam skala kuantiti yang kecil sahaja untuk penyediaan makanan dan minuman	Menggunakan bekas makanan dan minuman sendiri untuk makanan dan minuman	Bahan plastik langsung tidak pernah digunakan untuk penyediaan makanan dan minuman		
22	Adakah anda mengelak daripada memesan/menyajikan minuman air mineral dalam botol plastik bagi sebarang mesyuarat/majlis/bengkel/kursus?	Gunakan Jug air yang boleh diguna semula dalam pengendalian jamuan/sajian	Peserta dibekalkan dengan air mineral di dalam botol plastik secara menyeluruh	Majortiti peserta dibekalkan dengan air mineral di dalam botol plastik	Peserta dibekalkan dengan air mineral di dalam botol plastik mengikut keperluan	Peserta dibekalkan dengan air mineral di dalam botol plastik secara minima	Peserta dibekalkan air mineral menggunakan gelas kaca		
23	Adakah anda mempunyai penyelaras program kitar semula yang terlibat dengan pemungut sisa kitar semula berlesen di pejabat anda?	Melantik seseorang yang bertanggungjawab untuk berhubung dengan pemungut sisa kitar semula berlesen	Tiada sebarang pelantikan penyelaras program kelestarian	Pelantikan penyelaras program kelestarian dilaksanakan	Pelantikan penyelaras program kelestarian dilaksanakan dan kandungan rekod yang kurang lengkap	Pelantikan penyelaras program kelestarian dilaksanakan dan kandungan rekod yang lengkap	Pelantikan penyelaras program kelestarian dilaksanakan, kandungan rekod yang lengkap dan pengurusan berjalan dengan baik		

24	Adakah anda menyimpan rekod kutipan dan penjualan sisa kitar semula?	Timbang dan rekodkan sisa kitar semula anda secara rutin	Tiada rekod kutipan dan penjualan sisa kitar semula	Rekod jarang dibuat walaupun terdapat buku yang disediakan	Terdapat rekod yang dibuat tetapi tidak menyeluruh	Mempunyai rekod kutipan dan penjualan sisa kitar semula namun tidak semua staf dimaklumkan	Mempunyai kutipan dan sisa kitar ser mudah difat disipman dengan baik dan dimaklumkan kepada staf	
C. KECEKAPAN SUMBER								
25	Adakah semua komponen elektrik dimatikan apabila tidak digunakan?	Memadam lampu, suis elektrik dan penghawa dingin atau kipas apabila tidak digunakan, ketika waktu rehat (1.00 hingga 2.00 petang), selepas waktu pejabat dan hujung minggu	Semua komponen elektrik dihidupkan sepenuh masa	Terdapat arahan penutupan suis komponen elektrik pada waktu rehat (1.00 hingga 2.00 petang) tetapi tidak efektif	Suis elektrik dimatikan pada waktu rehat tetapi hanya di kawasan tertentu	Suis elektrik dimatikan pada waktu rehat pada hampir keseluruhan kawasan pejabat	Semua komponen elektrik dimatikan pada waktu rehat	
26	Adakah anda membeli peralatan elektrik dengan label penjimatan-tenaga?	Barangan elektrik yang mempunyai "Energy Star Rating"	Semua peralatan elektrik yang dibeli tidak mempunyai label penjimatan tenaga	Terdapat arahan pembelian peralatan elektrik dengan label penjimatan tenaga	Label penjimatan tenaga ada pada beberapa barangan elektrik sahaja	Label penjimatan tenaga ada pada hampir keseluruhan barangan elektrik	Keseluruhan peralatan elektrik yang dibeli mempunyai label penjimatan tenaga	
27	Adakah anda mengamalkan cekap tenaga dalam penggunaan komputer meja dan komputer riba di pejabat anda?	Elakkan daripada menggunakan aplikasi screen saver, sebaliknya tutup monitor komputer atau tukar kepada mod standby/sleep/hibernate bagi komputer riba	Skrin komputer dibuka sepenuh masa tanpa ada penetapan standby/sleep/hibernate mode	Terdapat arahan penetapan standby/sleep/hibernate mode tetapi tidak efektif	Penetapan standby/sleep/hibernate mode dilaksanakan tetapi pada beberapa skrin komputer sahaja	Penetapan standby/sleep/hibernate mode dilaksanakan pada hampir keseluruhan skrin komputer	Keseluruhan skrin komputer berada dalam penetapan standby/sleep/hibernate mode	
28	Adakah pejabat anda dilengkapi atau merancang untuk menukar kepada lampu yang jimat tenaga?	Penggunaan lampu LED	Tiada penggunaan lampu cekap tenaga	Penggunaan lampu cekap tenaga adalah kurang berbanding penggunaan lampu biasa	Penggunaan lampu cekap tenaga adalah sama berbanding lampu biasa	Penggunaan lampu cekap tenaga adalah lebih banyak berbanding lampu biasa	Penggunaan lampu cekap tenaga secara menyeluruh di pejabat	
29	Adakah terdapat sistem/mekanisme/kaedah yang wajar dipasang di pejabat anda untuk mengurangkan jumlah penembusan cahaya UV?	Tingkap berkaca gelap, bidai, dinding, bumbung	Tiada penggunaan langsir dan bidai	Penggunaan langsir dan bidai tetapi tidak efektif	Penggunaan langsir dan bidai bila diperlukan sahaja	Penggunaan langsir dan bidai sentiasa digunakan	Penggunaan langsir dan bidai secara menyeluruh di semua tempat	
30	Adakah anda mempunyai jadual pembersihan untuk penghawa dingin bagi mengurangkan penggunaan tenaga?	Pembersihan mentol, lampu, penapis penghawa dingin	Tiada jadual penyelenggaraan penghawa dingin	Terdapat jadual penyelenggaraan penghawa dingin tetapi kurang jelas	Terdapat jadual penyelenggaraan penghawa dingin yang mudah difahami	Terdapat jadual penyelenggaraan penghawa dingin yang mudah difahami dan mempunyai rekod jadual secara berkala	Terdapat jadual penyelenggaraan penghawa dingin yang mudah difahami, mempunyai rekod yang lengkap dan servis yang baik	
31	Adakah anda mengekalkan suhu bilik antara 24°C-26°C?	Setiap kenaikan 1°C boleh menjimatkan kira-kira 3% daripada kos elektrik pada sistem penghawa dingin	Suhu penyaman udara dibuka kurang daripada 24°C tanpa ada arahan penetapan suhu minima	Terdapat arahan penetapan suhu minima tetapi tidak efektif Pelarasan suhu penyaman udara kurang 24°C	Penetapan suhu minima 24°C dilaksanakan tetapi hanya di kawasan tertentu Pelarasan suhu minimum pada 24°C-26°C	Kebanyakan penyaman udara di pejabat memenuhi suhu minima pada 24°C-26°C	Keseluruhan penyaman udara di pejabat mengikut panduan penetapan suhu minima Mempunyai pasukan yang memantau suhu minima penyaman udara	
32	Adakah pejabat anda menggalakkan penggunaan kaedah komunikasi elektronik dan bukannya salinan cetak?	E-mel atau mesej segera (WhatsApp, Telegram, dsb)	Tidak menggunakan kaedah komunikasi elektronik untuk urusan harian	Jarang menggunakan kaedah komunikasi elektronik untuk urusan harian	Menggunakan kaedah komunikasi elektronik untuk urusan harian apabila diperlukan sahaja	Hampir keseluruhan urusan harian menggunakan kaedah komunikasi elektronik	Sentiasa menggunakan kaedah komunikasi elektronik untuk urusan harian	
33	Adakah anda melaksanakan kempen/program untuk terus menggalakkan staf anda mengurangkan penggunaan kertas?	Memastikan pengeluaran kertas, memantau penggunaan kertas, kad capaian pencetak	Tiada sebarang program bagi mengurangkan penggunaan kertas	Kurang program bagi mengurangkan penggunaan kertas	Terdapat program bagi mengurangkan penggunaan kertas dijalankan tetapi kurang mendapat sambutan	Program bagi mengurangkan penggunaan kertas dijalankan kadang-kadang dan mendapat sambutan ramal	Program bagi mengurangkan penggunaan kertas dijalankan secara kerap dan mendapat sambutan ramal	
34	Adakah pejabat anda mempunyai sistem untuk menyimpan dokumen secara elektronik dan bukannya sistem salinan cetak/manual?	Amalan imbas dan baca salinan digital dokumen perlu ditingkatkan dalam operasi PTJ. Storan Cloud untuk dokumen umum	Tiada sistem penyimpanan dokumen secara elektronik	Mempunyai sistem penyimpanan dokumen secara elektronik	Mempunyai sistem penyimpanan dokumen secara elektronik tetapi tidak digunakan	Mempunyai sistem penyimpanan dokumen secara elektronik namun kurang digunakan	Mempunyai sistem penyimpanan dokumen secara elektronik dan kerap digunakan	

35	Adakah organisasi mempunyai sebarang rancangan penambahbaikan untuk program pemuliharaan air?	Pejabat perlu mempunyai langkah dan inisiatif masa depan tentang pemuliharaan air	Tiada sebarang inisiatif atau program bagi pemuliharaan air	Kurang program bagi pemuliharaan air	Terdapat program bagi pemuliharaan air dijalankan tetapi kurang mendapat sambutan	Program pemuliharaan air dijalankan sekali sekala dan mendapat sambutan ramai	Program pemuliharaan air dijalankan kerap dan mendapat sambutan ramai	
36	Adakah organisasi mempunyai jawatankuasa yang ditubuhkan untuk memacu program pemuliharaan air di pejabat?	Mewujudkan jawatankuasa untuk mengetahui permulaan dan merancang inisiatif pemuliharaan air	Tiada jawatankuasa ditubuhkan untuk memacu program pemuliharaan air	Terdapat jawatankuasa ditubuhkan untuk memacu program pemuliharaan air	Terdapat jawatankuasa ditubuhkan untuk memacu program pemuliharaan air tetapi tidak aktif	Terdapat jawatankuasa ditubuhkan untuk memacu program pemuliharaan air tetapi kurang aktif	Terdapat jawatankuasa ditubuhkan untuk memacu program pemuliharaan air dan aktif	
37	Adakah organisasi mengambil sebarang langkah untuk menggunakan sumber air alternatif seperti air hujan, air kitar semula dan lain-lain bagi kegunaan bukan untuk diminum?	Penggunaan air kitar semula untuk mencuci tandas	Tidak menggunakan air kitar semula bagi kegunaan bukan untuk diminum	Kurang menggunakan air kitar semula bagi kegunaan bukan untuk diminum	Sebahagian menggunakan air kitar semula bagi kegunaan bukan untuk diminum	Majoriti menggunakan air kitar semula bagi kegunaan bukan untuk diminum	Sentiasa menggunakan air kitar semula bagi kegunaan bukan untuk diminum	
38	Adakah organisasi memasang sebarang kelengkapan/gajet/peranti cekap air di premis mereka?	Pemasangan penyekat aliran atau sistem dwi-flush	Tiada pemasangan peranti cekap air di premis	Terdapat pemasangan peranti cekap air tetapi tidak berfungsi dengan baik	Terdapat pemasangan peranti cekap air di beberapa kawasan	Terdapat pemasangan peranti cekap air di kebanyakan kawasan	Terdapat pemasangan peranti cekap air di semua kawasan	
39	Adakah anda menggunakan pili aliran rendah di tandas, pantri dan tempat mengambil wuduk?	Elakkan pembaziran semasa membasuh tangan atau mengambil wuduk serta pastikan pili air ditutup rapat selepas digunakan	Tidak menggunakan pili aliran rendah	Jarang menggunakan pili aliran rendah	Menggunakan pili aliran rendah apabila diperlukan sahaja	Majoriti menggunakan pili aliran rendah	Sentiasa menggunakan pili aliran rendah	
40	Adakah anda menggunakan cahaya semula jadi dan bukannya lampu elektrik?	Kurangkan memasang lampu di dalam pejabat, sebaliknya buka bidal/endela dan biarkan cahaya matahari mengisi ruang pejabat	Tidak menggunakan pencahayaan semula jadi	Ada pencahayaan semula jadi di ruang pejabat tetapi tidak digunakan	Ada pencahayaan semula jadi di ruang pejabat dan meminimumkan penggunaan lampu ketika hari cerah	Ada pencahayaan semula jadi di bilik khas (bilik mesyuarat, bilik pegawai, makmal dsb) dan meminimumkan penggunaan lampu ketika hari cerah	Langsir tidak ditutup dan ada penggunaan sistem pencahayaan semula jadi di seluruh ruang pejabat	
41	Adakah anda berkongsi peralatan atau kemudahan dengan pejabat/PTJ lain?	Menggalakkan penggunaan peralatan dan kemudahan secara nasama antara pejabat/PTJ (ruang, pantri, makmal, bilik mesyuarat/seminar, dsb)	Tiada perkongsian peralatan atau kemudahan dengan pejabat/PTJ lain	Jarang berkongsi peralatan atau kemudahan dengan pejabat/PTJ lain	Berkongsi hanya sebahagian peralatan atau kemudahan dengan pejabat/PTJ lain	Berkongsi majoriti peralatan atau kemudahan dengan pejabat/PTJ lain	Sentiasa berkongsi dan menawarkan perkongsian peralatan atau kemudahan dengan pejabat/PTJ lain	
D. KESIHATAN DAN KESELAMATAN								
42	Adakah anda mempunyai tumbuhan hijau sebagai penapis udara semula jadi di pejabat anda?	Hiaskan pejabat dengan tumbuhan/tanaman yang sesuai, lestari dan dijaga dengan baik dan bersih	Tiada tumbuhan hijau sebagai hiasan pejabat	Mempunyai tumbuhan hijau sebagai hiasan pejabat namun tidak bersesuaian	Mempunyai tumbuhan hijau yang bersesuaian sebagai hiasan pejabat namun kuantiti tidak memuaskan	Mempunyai tumbuhan hijau yang bersesuaian sebagai hiasan pejabat dengan kuantiti yang memuaskan tetapi tidak dijaga dengan baik	Mempunyai tumbuhan hijau yang bersesuaian sebagai hiasan pejabat dengan kuantiti yang memuaskan dan dijaga dengan baik	
43	Adakah anda membuat pemeriksaan kebersihan pejabat anda secara berkala?	Memastikan ruang pejabat adalah bersih daripada takungan air/tempat pembiakan nyamuk	Tiada pemeriksaan kebersihan dilaksanakan	Pemeriksaan kebersihan jarang dilaksanakan	Pemeriksaan kebersihan dilaksanakan apabila diperlukan sahaja	Pemeriksaan kebersihan dilaksanakan di kawasan tertentu sahaja	Pemeriksaan kebersihan dilaksanakan secara menyeluruh dan berkala	
44	Adakah buah-buahan dan sayur-sayuran menjadi sebahagian menu sajian utama (menu sihat) bagi sebarang mesyuarat/majlis/bengkel/kursus di pejabat anda?	Menggalakkan buah-buahan dan sayur-sayuran sebagai sebahagian menu sajian utama dalam pengendalian jamuan/sajian	Tiada buah-buahan dan sayur-sayuran dalam menu sajian	Kurang buah-buahan dan sayur-sayuran dalam menu sajian	Buah-buahan dan sayur-sayuran ialah sebahagian menu sajian bagi mesyuarat/majlis/bengkel/kursus	Buah-buahan dan sayur-sayuran ialah sebahagian menu sajian bagi mesyuarat/majlis/bengkel/kursus yang tertentu	Sentiasa menyediakan buah-buahan dan sayur-sayuran sebagai sebahagian menu sajian bagi mesyuarat/majlis/bengkel/kursus	
45	Adakah anda menjalankan kawalan risiko dari aspek persekitaran tempat kerja?	1. Persekitaran tempat kerja yang kondusif (Suhu, pencahayaan dan pengudaraan yang baik) 2. Bebas kebisingan 3. Mesin dan peralatan mekanikal berfungsi dengan baik dan diselenggara 4. Kebersihan dan kekemasan memuaskan	Tiada kawalan risiko dari aspek persekitaran pekerjaan	Kurang dari sebahagian kawalan risiko dari aspek persekitaran pekerjaan dijalankan	Sebahagian kawalan risiko dari aspek persekitaran pekerjaan dijalankan	Hampir keseluruhan kawalan risiko dari aspek persekitaran pekerjaan dijalankan	Semua kawalan risiko dari aspek persekitaran pekerjaan dijalankan secara menyeluruh	
46	Adakah anda menjalankan kawalan dari aspek keselamatan kebakaran?	1. Peralatan pencegahan kebakaran berfungsi dan diselenggara 2. Laluan kecemasan tidak dihalang 3. Pelan Tindakan Kecemasan disediakan 4. Penggunaan peralatan elektrik mematuhi piawaian keselamatan yang ditetapkan	Tiada kawalan risiko dari aspek keselamatan kebakaran	Kurang dari sebahagian kawalan risiko dari aspek keselamatan kebakaran dijalankan	Sebahagian kawalan risiko dari aspek keselamatan kebakaran dijalankan	Hampir keseluruhan kawalan risiko dari aspek keselamatan kebakaran dijalankan	Semua kawalan risiko dari aspek keselamatan kebakaran dijalankan secara menyeluruh	

47	Adakah anda mengenalpasti masalah ergonomik dan mengambil langkah-langkah kawalan?	1. Susun atur tempat kerja diambil kira faktor ergonomik 2. Kerusi boleh laras ketinggian. 3. Kaedah pengendalian manual yang melibatkan aktiviti mengangkat, menolak, menarik dan lain-lain. 4. Latihan kesedaran ergonomik	Tiada mengenalpastian masalah ergonomik	Kurang dari sebahagian mengenalpastian masalah ergonomik dan langkah kawalan diambil	Sebahagian pengenalpastian masalah ergonomik dan langkah kawalan diambil	Hampir keseluruhan kawalan pengenalpastian masalah ergonomik dan langkah kawalan diambil	Pengenalpastian masalah ergonomik kawalan diami menyeluruh	
48	Adakah anda menguruskan bahan berbahaya (e-waste, bahan kimia/ pencuci, toner, cat dan lain-lain) mengikut prosedur yang ditetapkan?	1. Penggunaan 2. Pelabelan 3. Penyimpanan 4. Pelupusan	Tiada prosedur pengurusan bahan berbahaya	Kurang dari sebahagian bahan berbahaya diuruskan mengikut prosedur yang ditetapkan	Sebahagian bahan berbahaya diuruskan mengikut prosedur yang ditetapkan	Hampir keseluruhan bahan berbahaya diuruskan mengikut prosedur yang ditetapkan	Pengurusan mengikut prosedur yang ditetapkan secara menyeluruh	

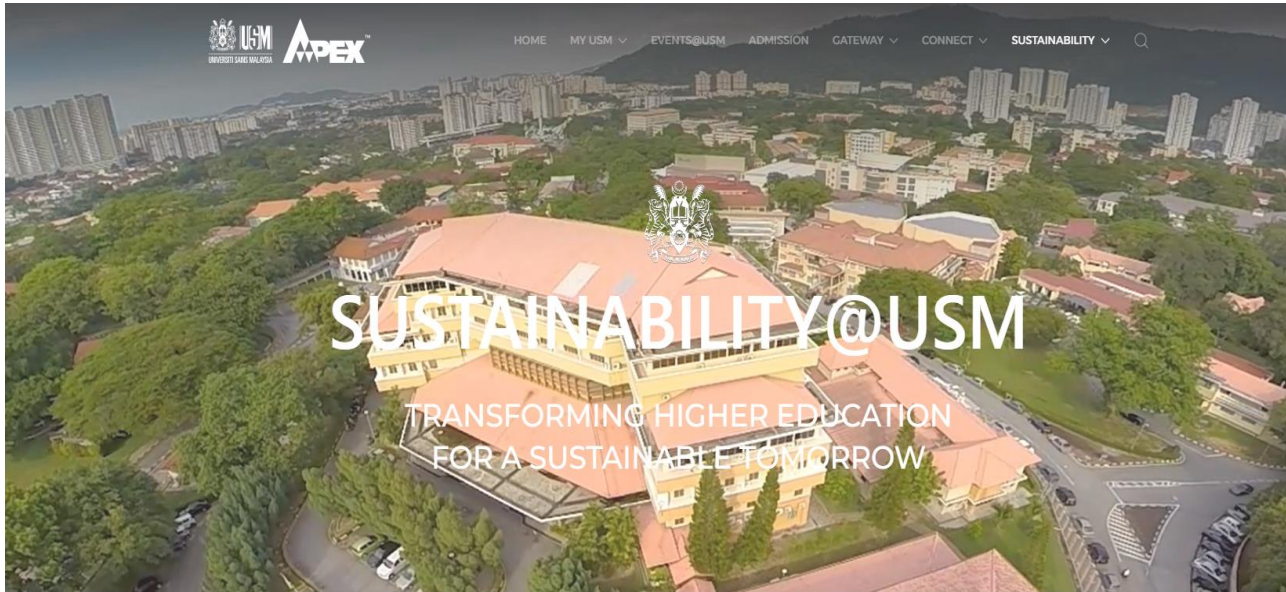
E. PENGLIBATAN STAF DAN KOMUNITI

49	Adakah pejabat anda mempunyai fail kawalan program kelestarian?	Dokumen seperti manual, struktur organisasi, surat lantikan, gambar aktiviti dan sebagainya	Fail kawalan tidak disediakan	Fail kawalan disediakan tetapi tidak lengkap	Fail kawalan disediakan tetapi tidak menyeluruh	Fail kawalan yang disediakan lengkap tetapi tidak boleh diakses oleh semua	Fail kawalan yang disediakan lengkap dan mudah diakses oleh semua	
50	Adakah anda mempunyai sebarang program bagi mempengaruhi komuniti sekeliling dan rantalan bekalan anda untuk menerima pakal amalan dan konsep Pejabat Hijau/Desasiswa Hijau?	Poster dengan mesej lestari di kawasan umum	Tiada sebarang program kesedaran amalan kelestarian yang dianjurkan	Kurang program kesedaran amalan kelestarian	Terdapat program kesedaran amalan kelestarian yang dijalankan tetapi kurang mendapat sambutan	Program kesedaran amalan kelestarian yang dijalankan sekali sekala dan mendapat sambutan ramai	Program kesedaran amalan kelestarian yang dijalankan secara kerap dan mendapat sambutan ramai	
51	Adakah staf terlibat dalam program lestari anda?	Staf perlu melibatkan diri dalam program lestari yang dianjurkan oleh PTJ	Tiada penglibatan staf dalam program lestari yang dianjurkan	Kurang dari sebahagian staf yang melibatkan diri dalam program lestari yang dianjurkan	Sebahagian staf melibatkan diri dalam program lestari yang dianjurkan	Majoriti staf melibatkan diri dalam program lestari yang dianjurkan	Semua staf melibatkan diri dalam program lestari yang dianjurkan	
52	Adakah pejabat mempromosikan sukarelawan alam sekitar dengan organisasi lain?	Staf menyertai program alam sekitar anjuran organisasi luar	Tiada program sukarelawan bersama organisasi lain yang diadakan	Kurang program sukarelawan bersama organisasi lain yang diadakan	Terdapat program sukarelawan bersama organisasi lain yang dijalankan tetapi kurang melibatkan pelajar dan staf	Terdapat program sukarelawan bersama organisasi lain yang dijalankan melibatkan pelajar dan staf tetapi kurang aktif	Terdapat program sukarelawan bersama organisasi lain yang dijalankan melibatkan pelajar dan staf secara kerap dan aktif	
53	Adakah anda memasukkan amalan persekitaran pejabat semasa latihan induksi staf baharu?	Memaklumkan dan menerangkan tentang amalan hijau kepada staf baharu	Amalan hijau tidak dimaklumkan kepada staf baharu	Amalan hijau dimaklumkan kepada sebahagian daripada staf baharu	Amalan hijau dimaklumkan kepada separuh daripada staf baharu	Amalan hijau dimaklumkan kepada staf baharu namun jarang diamalkan	Amalan hijau dimaklumkan kepada staf baharu dan mengamalkan dalam urusan harian sepenuhnya	
54	Adakah staf mengutamakan perkongsian kereta dan/atau penggunaan pengangkutan awam?	Kurangkan penggunaan kenderaan bermotor di dalam kampus. Berkongsi kenderaan, berjalan kaki atau basikal adalah amat digalakkan	Tiada perkongsian kenderaan atau penggunaan pengangkutan awam	Terdapat perkongsian kenderaan atau penggunaan pengangkutan awam namun hanya sebahagian staf yang mengamalkan	Terdapat perkongsian kenderaan atau penggunaan pengangkutan awam namun separuh daripada staf yang mengamalkan	Terdapat perkongsian kenderaan atau penggunaan pengangkutan awam dan hampir keseluruhan staf yang mengamalkan	Keseluruhan staf berkongsi kereta atau menggunakan pengangkutan awam	
55	Adakah anda menyimpan, menjadual dan mempamerkan penggunaan kertas, elektrik dan air di papan kenyataan untuk tatapan pekerja dan orang awam?	Paparkan jumlah setiap bulan bagi penggunaan kertas, elektrik dan air pada papan kenyataan	Tiada rekod dan analisis penjimatan penggunaan kertas, elektrik dan air	Rekod jarang dibuat walaupun terdapat buku yang disediakan	Terdapat rekod yang dibuat tetapi tidak menyeluruh	Mempunyai rekod dan analisis penjimatan penggunaan kertas, elektrik dan air namun tidak semua staf dimaklumkan	Mempunyai rekod dan analisis penjimatan penggunaan kertas, elektrik dan air serta di paparkan untuk makluman staf dan orang awam	
56	Adakah pejabat mempunyai petunjuk dan peringatan yang mencukupi untuk terus menggalakkan amalan hijau di pejabat?	Poster, pelekat dan bahan yang dapat memberi makluman dan peringatan untuk melaksanakan amalan hijau	Tiada bahan yang ditampal bagi tujuan peringatan	Mempunyai bahan yang ditampal namun maklumat kurang jelas	Mempunyai bahan yang ditampal dengan maklumat yang jelas	Mempunyai bahan yang ditampal dengan maklumat yang jelas dan mudah difahami	Mempunyai bahan yang ditampal dengan maklumat yang jelas, mudah difahami dan dipraktikkan	
57	Bagi pejabat yang tidak mempunyai autoriti ke atas kemudahan seperti tandas, pantri, kantin atau kafeteria, adakah anda memaklumkan kepada pihak pengurusan bangunan untuk menambahbaik kemudahan mereka?	Melaporkan atau mengambil tindakan segera jika terdapat kerosakan kemudahan atau kebocoran pipi air dan sebagainya	Tiada laporan dibuat bagi menambahbaik atau membaiki kerosakan	Jarang laporan dibuat bagi menambahbaik atau membaiki kerosakan	Laporan dibuat apabila perlu bagi menambahbaik atau membaiki kerosakan	Laporan dibuat secara berkala bagi menambahbaik atau membaiki kerosakan	Sentiasa dan segera membuat laporan bagi menambahbaik atau membaiki kerosakan	

JUMLAH MARKAH

Sustainability Website / Facebook

<https://www.usm.my/sustainability>

WE DEDICATE TO CREATE A SUSTAINABLE FUTURE, DRIVING POSITIVE CHANGE, AND INSPIRING A GENERATION OF LEADERS

Latest Update

MANGROVE CONSERVATION: GLOBAL EFFORT IN GREENING MERBOK

RECYCLE COLLECTION COMPETITION

MANGROVE CONSERVATION: GLOBAL EFFORT IN GREENING MERBOK

MERBOK, KEDAH, 26 January 2024 - Universiti Sains Malaysia (USM) through the School of Educational Studies (PIPP) recently spearheaded a mangrove planting session in Merbok, Kedah.

The event saw the planting of 300 mangrove seedlings, symbolising a collective commitment to environmental sustainability and global collaboration.

[READ MORE...](#)

English News

Written on 01 February 2024.

MANGROVE CONSERVATION: GLOBAL EFFORT IN GREENING MERBOK

MERBOK, KEDAH, 26 January 2024 - Universiti Sains Malaysia (USM) through the School of Educational Studies (PIPP) recently spearheaded a mangrove planting session in Merbok, Kedah.

The event saw the planting of 300 mangrove seedlings, symbolising a collective commitment to environmental sustainability and global collaboration.

Facebook - Sustainability USM

**KOD QR
TINJAUAN
KESEDARAN
PEJABAT/
DESASISWA HIJAU
DALAM KALANGAN
STAF USM**

<https://rb.gy/ox1ckf>

Pelekat Pejabat/Desasiswa Hijau

**GUNAKAN
PENCAHAYAAN SEMULAJADI
TINGKATKAN KECEKAPAN
TENAGA**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**CETAK APA YANG
DIPERLUKAN SAHAJA
KURANGKAN PENGGUNAAN
SUMBER**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**LARASKAN SUHU
PENYAMAN UDARA
+24 °C
TINGKATKAN KECEKAPAN
TENAGA**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**PADAMKAN KOMPUTER
BILA TIDAK DIGUNAKAN
TINGKATKAN KECEKAPAN
TENAGA**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**GUNAKAN TANGGA
UNTUK KE TINGKAT BAWAH
TINGKATKAN KECEKAPAN
TENAGA**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**PADAMKAN LAMPU
SELEPAS DIGUNAKAN
TINGKATKAN KECEKAPAN
TENAGA**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**CETAK
DEPAN & BELAKANG KERTAS
TINGKATKAN KECEKAPAN
TENAGA**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**GUNAKAN KADAR AIR
YANG BERSEBUAIAN
DENGAN KEPERLUAN
JIMATKAN PENGGUNAAN
AIR**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

**GUNAKAN AIR
MENGIKUT KEPERLUAN
JIMATKAN PENGGUNAAN
AIR**

BAHAGIAN JABATAN
INDUSTRI DAN MASYARAKAT
+604-653 6632 / 6634 / 6282

PEMBERIAN TONG KITAR SEMULA 1 FEB 2024

TERIMA KASIH

*Small acts when multiplied by
millions of people, can
transform the world*

Howard Zinn

Transforming Higher Education for a Sustainable Tomorrow